

De bestuursverklaring woonbehoefte

Wat het college precies verklaart als het capaciteit
aanvraagt voor woningbouw die er nog niet staat.

Een handtekening met gevolgen

De bestuursverklaring is het document waarmee een college verklaart dat een woningbouwproject echt bestaat. Zij vervangt bewijs dat er nog niet is — en verplaatst daarmee het risico naar de gemeente.

Vanaf 1 oktober 2026 kunnen gemeenten voor woningbouw en scholen transportcapaciteit aanvragen tot maximaal tien jaar vóór oplevering. Dat is de werkwijze Eerder aanvragen. Zij lost een reëel probleem op: onder de oude regels kon pas capaciteit worden aangevraagd als er een vergunning lag, terwijl de wachtrij inmiddels langer is dan de doorlooptijd van een bouwproject.

Maar een project van over acht jaar heeft geen omgevingsvergunning en vaak geen anterieure overeenkomst. Om toch te kunnen aanvragen, heeft de ACM een alternatieve bewijslast ingevoerd: een verklaring van het college. Daarmee is de gemeente geen doorgeefluik meer, maar de partij die instaat voor de juistheid van de gegevens.

DE VEREISTEN

Wat er moet worden aangeleverd

Tabel 4 van bijlage 3 bij de Systeemcode elektriciteit 2026 benoemt de bewijsstukken die vereist zijn voor de categorie woonbehoefte. Voor overheden gaat het om:

- een bestuursverklaring als bedoeld in artikel 7.0a, derde lid, onderdelen a tot en met f, door of namens het college van burgemeester en wethouders;
- een afschrift van de overeenkomst tussen de gemeente en de ontwikkelaar of initiatiefnemer, waarin afspraken zijn vastgelegd over de te bouwen woonbehoefte en, indien nodig, aanpassing van het omgevingsplan;
- is die overeenkomst er niet, dan een afschrift van het omgevingsplan waaruit blijkt dat op de specifieke locatie woonbehoefte is voorzien.

Wordt een koppeling gemaakt tussen woonbehoefte en kleinschalige, onlosmakelijk verbonden activiteiten of een collectieve voorziening — een school, een zorgpost, een buurtvoorziening — dan is een aanvullende bestuursverklaring nodig op grond van artikel 7.0a, vierde lid, plus een bewijsstuk waaruit ondubbelzinnig blijkt dat die koppeling nodig is voor de realisatie.

Vraagt een projectontwikkelaar zelf om prioriteit, dan tekent diens bestuurder, en moet die bestuurder overeenkomen met het uittreksel van het handelsregister. Dat verschil is belangrijk: het bepaalt wie aanspreekbaar is als het project niet doorgaat.

WERKWIJZE

Vier stappen vóór ondertekening

1. Regel de mandatering

De verklaring wordt afgegeven door of namens het college. “Namens” vraagt een mandaatbesluit dat dit onderwerp dekt. Een projectleider die in goed vertrouwen tekent zonder mandaat, levert een aanvraag op die onderuit kan gaan op een vormfout.

2. Controleer de feiten die u verklaart

Aantallen woningen, locatie, fasering en oplevering worden meestal aangeleverd door de ontwikkelaar. Het college verklaart ze. Leg vast wie binnen de organisatie de gegevens heeft geverifieerd en waaraan.

3. Maak de onderliggende afspraak sluitend

De overeenkomst met de ontwikkelaar is niet alleen bewijsstuk maar ook uw enige greep op wat er daarna gebeurt. Neem op wat er geldt als het programma wijzigt of vertraagt, en wie dan de netbeheerder informeert.

4. Leg de intrekking vooraf vast

Capaciteit die is toegewezen aan een project dat niet doorgaat, is capaciteit die een ander project niet kreeg. Bepaal nu al wanneer u een aanvraag intrekt, wie dat besluit neemt en hoe u dat richting de aanvrager motiveert.

CONTROLEVRAGEN VÓÓR ONDERTEKENING

- ☐ Is er een mandaatbesluit dat het afgeven van bestuursverklaringen dekt?
- ☐ Ligt er een overeenkomst met de ontwikkelaar, of anders een omgevingsplan waaruit de woonbehoefte blijkt?
- ☐ Is per verklaring vastgelegd wie de aantallen en de fasering heeft gecontroleerd?
- ☐ Is bij een koppeling met voorzieningen de aanvullende verklaring opgesteld en onderbouwd?
- ☐ Weet u wat u doet als het project vertraagt of vervalst?
- ☐ Is het college geïnformeerd over wat het verklaart, of tekent het blind?

VALKUILEN

Drie risico's die zich later openbaren

De verklaring als formaliteit. Zij wordt behandeld als een handtekening onderaan een aanvraagformulier. Het is een bestuurlijke verklaring over de werkelijkheid, en zij is toetsbaar.

De optimistische fasering. Ontwikkelaars hebben belang bij een vroege datum. Een te vroege aanvraag bezet capaciteit die u elders had kunnen inzetten, en beschadigt uw geloofwaardigheid bij de netbeheerder in de volgende ronde.

Geen dossier. Wie over twee jaar moet uitleggen waarom project A wel en project B geen verklaring kreeg, heeft de onderbouwing van toen nodig. Bewaar per verklaring de bron van elk gegeven.

VRAGEN OVER UW EIGEN SITUATIE?

Wilt u de bestuursverklaring en het bijbehorende beoordelingsproces één keer goed inrichten, of een concept laten toetsen voordat het college tekent? Stuur gerust een bericht; meedenken kost u niets.

redactie@energiebestuur.nl · energiebestuur.nl/contact

VERANTWOORDING

Bronnen

- Systeemcode elektriciteit 2026, bijlage 3 tabel 4 en art. 7.0a, derde en vierde lid; art. 7.21-7.23.
- VNG, Toelichting bewijslast prioriteringskader ACM, mei 2026.
- VNG, implementatiehandleiding model beleidsregels aanvraag prioriteit transportcapaciteit, juli 2026.
- ACM, prioriteringskader transportcapaciteit, in werking 1 januari 2026; werkwijze Eerder aanvragen vanaf 1 oktober 2026.

Dit document beschrijft het algemene kader en is geen juridisch advies over een concreet geval. Regelgeving en termijnen rond netcapaciteit veranderen snel; controleer de genoemde data en bronnen op het moment van gebruik. Stand van zaken: 19 augustus 2026.